

Acte de graduació

Parlaments i discursos de padrins,
representants d'estudiants i rector

Curs 2012-2013

Madrid, 30 de novembre de 2013

Auditori Nacional de Música

www.uoc.edu/graduacio/2013

#graduacioUOC | #graduacionUOC



Universitat Oberta
de Catalunya

Sumari

Part 1. Obertura

Paraules de benvinguda del Mgfc. Sr. Josep A. Planell, rector de la Universitat Oberta de Catalunya

Part 2. Parlament del padrí

Sr. José Luis Larrea, president d'Ibermática
(Madrid, 30 de novembre de 2013)

Part 3. Parlament de la representant dels estudiants

Clara Gonzalo, representant de la llicenciatura de Psicologia
(Madrid, 30 de novembre de 2013)

Part 4. Cloenda

Paraules de conclusió del Mgfc. Sr. Josep A. Planell, rector de la Universitat Oberta de Catalunya

Gaudeamus igitur

Paraules de benvinguda del Mgfc. Sr. Josep A. Planell

Rector de la Universitat Oberta de Catalunya

Graduats i familiars,

Directors d'Estudis i de Programes,

Professors i professionals de gestió,

Consell d'Alumni,

Senyores i senyors,

Gràcies per la vostra presència en aquest acte tan rellevant per a la comunitat universitària. En el nostre cas és un reconeixement a uns *e-learners* —així anomenem els nostres estudiants— que avui han assolit una fita personal molt important. Són persones inquietes amb la voluntat de progressar. Professionals que han compatibilitzat la seva vida laboral amb la formació i la família, fent un esforç extraordinari.

Els que avui us gradueu sou dipositaris, ja, d'un diferencial de coneixements i competències que us atorga un valor inqüestionable en un entorn professional complex i en continu moviment. Ens heu fet confiança per créixer en formació i en expectatives de progrés personal i professional, i sens dubte podeu aspirar-hi gràcies a l'assoliment d'un grau d'expertesa al més alt nivell.

Avui, a la fila zero d'aquest acte ens acompanyen representants d'empreses associades o vinculades a la UOC que exemplifiquen la prioritat del vincle de la universitat amb el món professional. Hem volgut que compartissin amb nosaltres un dia tan especial com aquest, perquè han estat ja compartint part del camí que *e-learners* i universitat hem fet fins ara, i també perquè estem segurs que seguiran fent-ho.

Vivim un procés de creixement, d'aprenentatge i de formació permanent. Ciutadans, empresa i universitat. Els uns i els altres creixem plegats, ens millorem en conjunt. I és per això que avui en equip farem aquest acte. Perquè el nostre món, que és el món, tots sabem fins a quin punt no és fàcil i té molt de desafiament.

L'aventura i la descoberta constant ens acompanyen. I encarar-s'hi amb garanties requereix la suma de talent, de força i d'ofici a moltes mans. Enllaçant, fent una xarxa que ens connecta i que ens impulsa en múltiples plataformes, des de múltiples dispositius, en qualsevol moment, des de qualsevol lloc.

Un cop heu entrat a formar part de l'univers de la UOC, en formareu part, sempre que ho vulgueu, com a membres de la comunitat UOC Alumni. Una comunitat de 46.000 graduats que formen part de prop de 20.000 empreses i organitzacions diferents! El concepte de xarxa agafa un especial sentit davant de xifres com aquesta.

Si us sembla, doncs, comencem, perquè avui és un gran dia!

Parlament del Sr. José Luis Larrea

Padrí de promoció

President d'Ibermática

Madrid, 30 de novembre de 2013

Innovació, crisi i granotes

Estimat Sr. Rector Magnífic,

Sr. Secretari d'Universitats i Recerca
de la Generalitat de Catalunya,

Graduades i graduats,

Senyores i senyors,

És per a mi una gran satisfacció tenir l'oportunitat de compartir amb tots vostès un acte tan important i entra-nyable com aquest.

Guiat de la mà d'una institució que admiro profundament, la Universitat Oberta de Catalunya, la UOC, puc ser avui aquí en un moment ple de significat i ple d'emoció per a cada un de vosaltres, graduats, i els vostres familiars i amics que us acompanyen.

Gaur bezalako egun bat, egun magikoa da zuentzat guztientzat eta aitabitxi naizen heinean, guztia ezin hobeto joan dadin laguntzea eta ezer ez zapuztea gustatuko litzaidake.

Un dia com el d'avui és un dia màgic per a tots vostès, i com a padrí m'agradaria contribuir-hi perquè tot surti perfecte i res no s'espatlli.

Els parlaré d'algunes coses que crec que els resultaran molt properes i ho faré per a transmetre'ls la meva visió de la realitat i demanar-los al final, si la compartim, un esforç més. Perquè, benvolguts graduats, veritables viatgers de l'espai i del temps, el viatge a Ítaca no ha fet més que començar.

1. Una societat en transformació

Si haguéssim d'utilitzar una paraula per a caracteritzar el que passa en la societat, segurament l'encertariem amb la paraula *canvi*. La sensació de canvi permanent s'ha instal·lat en les nostres vides, de manera que tot amenaça de canviar d'un dia per l'altre i el que ahir era una veritat incontestable avui salta per l'aire. Un canvi accelerat per l'efecte de tres tendències clau que són al centre de la nostra vida econòmica i social. La primera és la globalització, que sempre ha existit però que ara es percep més forta que mai. És veritat que la globalització de les relacions econòmiques i socials canvia la naturalesa del pensament i de l'acció. Això és perquè implica un increment exponencial de la diversitat que hem de gestionar en el dia a dia. Abans era tot més proper i, en aparença, més conegut i monolític. Ara els territoris s'amplien, les llengües es diversifiquen, les interaccions entre coses diferents s'incrementen, els models de negoci es transformen; noves cultures, mercats i formes de pensar han de ser tingudes en compte.

El domini de la tecnologia per la persona és un dels reptes més importants del present

La segona de les tendències que expliquen el canvi accelerat és la que té a veure amb l'imparable desenvolupament de la tecnologia mitjançant les tecnologies de la informació i de les comunicacions (TIC). Però això no és més que el començament. Ja estan en marxa, tot i que encara no en siguem gaire conscients, profunds canvis tecnològics en els camps de les tecnologies de materials i nanotecnologies, la biotecnologia i la biogenètica (tecnologies de la vida), les tecnologies d'energies netes i les tecnologies de les ciències cognitives. Amb un impacte afegit: el potencial de cada una es veu incrementat per la capacitat d'integració amb les altres. Aquesta tendència tecnològica es tradueix en un increment exponencial de la capacitat de connectar i relacionar persones, activitats i conceptes. El progrés tecnològic apareix així amb una força desproporcionada que haurem de posar al servei de la persona. No podem subestimar el poder de la tecnologia per a canviar la manera de construir el pensament, transcendent d'un paper purament instrumental. Si els mapes, com a tecnologia, ens van servir per a avançar en el domini de l'espai, i els rellotges ens van permetre dominar el temps, què no podem esperar de les noves tecnologies? El domini de la tecnologia per la persona és un dels reptes més importants del present.

I la tercera tendència té a veure amb l'increment en la velocitat en l'intercanvi d'informació, degut en gran manera a les facilitats derivades del desenvolupament tecnològic. En aquest sentit, les tres tendències clau s'interrelacionen i es connecten produint un procés d'acceleració del canvi.

A més, en tot procés d'innovació social no podem oblidar mai que la persona, cada persona, n'és el protagonista principal. Això ho acostumem a oblidar quan parlem de sistemes, institucions, organitzacions... Com diria Protagores (485-415 a. C.): «La persona és la mesura de totes les coses».

2. Competitivitat, innovació i crisi

Aquest context de canvi accelerat, que projecta complexitat i incertesa, posa en relleu la importància de tres conceptes íntimament relacionats: competitivitat, innovació i crisi. Fenòmens que sempre són presents però que, en aquests moments, adquireixen un paper protagonista.

La competitivitat no és solament un discurs acadèmic: és sobretot la mesura de les nostres capacitats per a fer front als reptes de l'economia i la societat. L'exercici de la competitivitat és inevitable.

La idea d'inevitabilitat de la competitivitat em sembla important per a no caure en la temptació de pensar que és un tema que pot no tenir a veure amb nosaltres. Recordem la història del lleó i la gasela per a il·lustrar aquesta idea:

«Cada matí, a l'Àfrica, es desperta la gasela. Sap que ha de córrer més ràpid que el lleó, o se la menjarà.

Cada matí, a l'Àfrica, es desperta el lleó. Sap que ha de perseguir la gasela més lenta, o es morirà de gana.

En definitiva, a l'Àfrica és igual ser lleó o gasela. Quan surt el sol, el millor que pots fer és córrer».

Però això no és nou. És cert que al llarg del temps les palanques que ens han permès guanyar competitivitat s'han anat transformant, de manera que hem anat passant per diferents etapes. En l'etapa més avançada la palanca que permet guanyar competitivitat és la innovació.

En el nou estadi de la competitivitat ja no n'hi ha prou de fer les coses bé, fins i tot molt bé: ens caldrà fer coses diferents, explorar nous territoris, competir des de la diferenciació, apostar per la innovació permanent. No és l'únic camí per a competir, però és el camí més avançat. Això no vol dir tampoc que fins ara no s'hagi innovat en les nostres empreses i societat en general. És clar que ho hem fet. Si no, no seríem aquí. Però ha estat més inconscient que conscient, més sobrevingut que anticipat, més improvisat que sistemàtic. I ara els nous temps ens diuen que la innovació és el nou eix conductor, que és quelcom estratègic, que hem d'incorporar una cultura d'innovació, de canvi permanent, de cerca conscient, fins i tot obsessiva, per a canviar les coses per millorar-les, aportant-hi un valor.

Ens caldrà fer coses diferents, explorar nous territoris, competir des de la diferenciació, apostar per la innovació permanent

Si la innovació esdevé l'eix del nou model, estem segurs d'entendre l'abast d'aquesta nova aposta? La veritat és que, al meu parer, encara no som conscients de la transcendència del repte. Començant perquè ni tan sols no tenim clar de què estem parlant quan parlem d'innovació.

Des d'una aproximació molt bàsica, la innovació consisteix a canviar les coses introduint novetats. És una definició tan primària que, probablement, no ens serveix de gaire. En aquest sentit, m'agradaria assenyalar dos aspectes que, al meu entendre, han d'acompanyar el concepte d'innovació: l'un és el de la sostenibilitat i l'altre el de la utilitat en termes de competitivitat. De manera que, per a mi:

«Innovar és introduir novetats de manera sostenible en el temps, aportant-hi un valor reconegut pel mercat i/o la societat».

La primera idea, la de la sostenibilitat, és clau per a aquest nou estadi de progrés econòmic i social que hem de construir. No es tracta de fer un canvi a curt termini i oblidar-nos-en després; es tracta de pensar en el llarg termini, de pensar en el dia de després. I això no és un tema menor. La idea de la sostenibilitat està acompanyada d'una altra no menys important: la d'utilitat. Es tracta que la innovació porti un valor, que sigui útil. Encara més, si no ho és, no serà sostenible. Els dos aspectes estan íntimament lligats.

La idea de sostenibilitat és la que ens porta del succés al procés. Això té a veure amb l'estratègia. No és quelcom operatiu que, fins i tot, es produeix sense buscar-ho, sinó que és fruit d'una cerca permanent. La innovació

necessita fer el pas a la cultura del procés, perquè això li permetrà ser una mica més que una espurna de genialitat. I aquest canvi de veure la innovació com un succés a veure-la com un procés és el canvi de paradigma que hem d'interioritzar per al nou estadi de competitivitat. Encara no hem assumit aquest canvi de paradigma, que és un canvi de cultura empresarial, organitzativa i social. Un canvi de paradigma que té molt a veure amb les noves generacions.

D'altra banda, al costat de la sensació d'increment permanent i desbocat de la competitivitat apareix la crisi. És inevitable parlar de crisi quan es parla de competitivitat, però ara vivim una crisi amb majúscules. Davant d'aquesta situació de crisi, que no és sinó pèrdua de competitivitat, podem reaccionar de moltes maneres, però l'única amb futur és la d'aguantar el tipus, ajustar les desviacions del passat i aprofitar les oportunitats del futur. En realitat, el repte de la competitivitat rau sempre a capturar les oportunitats que sorgeixen fruit de les ruptures que es generen per les crisis. I com més crisi, més ruptura.

Són temps d'innovació. Sí, d'innovació. Una innovació sobrevinguda, que ens ve a sobre, i que ens fa sentir-nos en més objecte que no pas subjecte. És el que té la innovació, que ho vulguis o no, es produeix.

3. Dificultats per a enfrontar-nos al canvi

Per a abordar el procés d'innovació social que ens permeti una transformació dels compromisos al servei d'un nou estadi de progrés, tenim algunes dificultats. Dificultats que caracteritzen la situació en la qual encara vivim i que tenen a veure amb el parany de la superficialitat, l'encant embriagador de les bombolles i l'exaltació de l'estupidesa i l'absència de relleu generacional.

3.1. El parany de la superficialitat

El parany de la superficialitat, en el qual com a societat hem caigut, s'ha vist alimentat per la globalització (que hi afegeix diversitat), el desenvolupament tecnològic (que hi afegeix connectivitat) i la rapidesa amb què es desenvolupa el temps a l'espai (que hi afegeix velocitat). Aquestes tendències generals suposen un increment de la complexitat i la incertesa, i tenen un perill: la cerca d'allò immediat (ràpid), allò concret (simple) i allò fàcil (gratis). El perill de la superficialitat en què hem caigut ens duu a apostar pel «gratis total»; això és, que no ens costi temps, ni reflexió, ni esforç.

Dos exemples de l'impacte de la tecnologia, en aquesta marcada tendència a la superficialitat, vénen de la mà del desenvolupament d'internet i de la cultura del PowerPoint. La tecnologia és un gran facilitador d'innovació, però si no la controlem pot produir efectes negatius. Sempre que es produeix un canvi és natural que sorgeixin resistències i reticències. Sòcrates, segons que recull Plató al diàleg Fedro, lamentava el desenvolupament de l'escriptura. Temia que la gent deixés d'exercitar la memòria i es tornés oblidadissa. La influència de la tecnologia en els processos de configuració del pensament no és un tema menor. El professor emèrit de la Universitat de Stanford Donald Knuth, pare de la programació, es refereix a aquesta qüestió quan diu que «allò increïble de la tecnologia és que és més de 100 vegades millor que fa 20 anys. I un canvi així modifica la teva forma de pensar. Pensa en com de lentament camina un caragol. Si ho multipliques per 100, ja és més veloç que qualsevol altre animal. I si tornes a fer-ho, és més ràpid que un avió. Mai no posaries un caragol i un avió en la mateixa categoria, però els ordinadors han millorat en aquesta mateixa mesura. Això canvia tota la teva percepció del que pots i no pots fer».

Doncs bé, el debat de la influència d'internet en els processos de construcció del pensament ja és obert i és tremendament interessant. Nicholas Carr adverteix que «amb les seves constants distraccions i interrupcions, la Xarxa ens està convertint en pensadors dispersos i superficials». Com diu Cory Doctorow: «Cada vegada que engeguem l'ordinador, ens submergim en un ecosistema de tecnologies de la interrupció».

Una altra manifestació de com la tecnologia pot propiciar la superficialitat ve de la mà del PowerPoint. Franck Frommer, al seu llibre *El pensamiento PowerPoint. Ensayo sobre un programa que nos vuelve estúpidos*, fa un recorregut per l'impacte que aquesta eina ha tingut en una manera de comunicar i construir el pensament, amb efectes devastadors.

Acabarem amb Steven Pinker, científic i lingüista, defensor de les possibilitats del web per a generar coneixement, que avisa: «Si el que vostè cerca és profunditat intel·lectual, no recorri a un PowerPoint o a Google». Recorda una mica el gestor que, abans de començar a escoltar una presentació, pregunta: «Vostè porta un PowerPoint o ja sap del que parlarà?».

3.2. *L'encant embriagador de les bombolles*

Una altra de les dificultats que hem de superar és la que deriva de l'encant embriagador de les bombolles. L'ambició desmesurada i la falta de sentit comú han propiciat una cultura de bombolla, com la del totxo, de greus conseqüències per a la societat. Això no és nou. Charles Mackay (1814-1889) escriu sobre les bombolles i en fa un repàs de les més interessants, com ara la «bombolla del Mar del Sud» o la de «les tulipes holandeses». Arran de la Companyia del Mar del Sud sorgeix el nom de *bombolles* per a referir-se a un munt de companyies de dubtosa viabilitat. L'exemple històric d'una companyia, creada per un aventurer desconegut, que es creava «per a desenvolupar un assumpte molt avantatjós, però que ningú no ha de saber en què consisteix» és paradigmàtic. Les accions d'aquesta companyia es van subscriure íntegrament. No pensem que aquest encant de les bombolles afecta solament persones sense formació. Entre els afectats per la «bombolla del Mar del Sud» hi havia el mateix Isaac Newton, que hi va perdre unes 20.000 lliures, gairebé quatre milions de dòlars d'avui. Sembla que Newton va arribar a dir: «Puc calcular el moviment dels cossos celestes, però no la bogeria de la gent» (William Poundstone, Hill i Wang, 2005). L'escriptor anglès Daniel Defoe (1660-1731) ja n'havia avisat: «Alguns maqui-nen amb companys clandestins emetre noves accions per a fer negocis il·legals, sedueixen la ciutat amb aires i noms buits i recullen diners primer, en ploren la pèrdua després; divideixen en accions el no-res buit i prenen el pèl a tota la multitud».

3.3. *L'exaltació de l'estupidesa*

La tercera dificultat que hem d'afrontar és l'exaltació de l'estupidesa. En realitat, la immediata que porta a la superficialitat és el regal enverinat de l'estupidesa. Bertrand Russell (1872-1970) deia que «el món és ple d'ignorants completament segurs de tot, i d'intel·ligents plens de dubtes». Això produeix l'efecte devastador d'ignorar qui aporta quelcom de positiu. Com que tot és superficial, aquells que no fan res de profit magnifiquen la seva aportació, mentre que aquells que van fent discretament passen desapercebuts i sembla que no facin res. Així, de la mà de la superficialitat i l'ambició, l'estupidesa s'ha instal·lat en un nivell impensable. Carlo M. Cipolla té un assaig sobre l'estupidesa titulat «Les lleis fonamentals de l'estupidesa humana», que els recomano. Per a Cipolla una persona estúpida seria la que causa un dany a una altra persona o grups de persones sense obtenir-ne, al mateix temps, un profit per a ella, o fins i tot obtenint-ne un perjudici. Són perillosíssims, perquè a més no són conscients que ho són. Una mica a això es refereix René Descartes (1596-1650) quan, parlant del sentit comú, diu que «el sentit comú és la cosa més ben repartida del món, ja que tots es pensen que en tenen tant que fins els més difícils d'acontejar en altres matèries no volen més del que tenen». Doncs bé, sembla que el nivell d'estupidesa que hem assolit és realment rellevant.

3.4. *L'absència de relleu generacional*

Hem d'escoltar els millors i donar-los camp de joc.

I els millors estan amb les noves generacions, en formen part i són l'esperança per a guanyar el futur, perquè el futur és seu.

El lideratge per a progressar i aconseguir una societat millor passa per les noves generacions, més ben preparades que mai i amb la ment menys condicionada per prejudicis i contextos del passat.

Es parla molt dels joves i de com són d'importants, però mentrestant les elits dominants estan constituïdes pels espècimens vells, madurs de l'espècie. Són els que marquen les pautes, dirigeixen i diuen el que cal fer. Fins i tot són els que lideren el discurs del canvi i la innovació. Hi ha una mena de segrest del protagonisme social i del lideratge per part de les velles generacions. Generacions que van tenir l'oportunitat de protagonitzar el canvi a unes edats relativament primerenques i que es resisteixen a deixar anar el poder. Una mica a això es refereix Eduard Punset quan diu que «aquells que van fer la transició es van quedar amb la democràcia i es van negar a involucrar-hi la joventut actual».

Estem parlant d'innovar, de posar en valor la diversitat, de construir un nou model de societat i no som capaços d'establir un veritable diàleg intergeneracional. Un diàleg real entre els joves i els que no ho són. Un diàleg per a alliberar part del poder i donar més paper a les noves generacions. Són generacions diferents, van néixer quan la societat de la informació ja existia, estan acostumades a coses diferents i la seva escala de valors és diferent. Però la societat els necessita, perquè són l'aire fresc que ens permetrà progressar de forma sostenible.

Les generacions madures hem de fer un exercici de generositat, que fins ara no hem sabut fer, segurament per por de perdre l'*statu quo* i les parcel·les de poder que, en certa mesura, posseïm. És un exercici per a compartir el lideratge i el protagonisme social. No es tracta de triar entre els uns i els altres, es tracta de cooperar entre els

uns i els altres, de construir una nova coalició; perquè la coalició, sempre necessària en cada instant de la història de la humanitat, no està en aquests moments a l'altura dels desafiaments que tenim.

Davant d'aquestes dificultats que se'ns presenten hem de respondre. Enfront de la superficialitat, la profunditat i el rigor. Tornar a recuperar la importància dels detalls, dels matisos. Els detalls són molt importants. Com diu l'escriptor Vladimir Nabokov, «necessitem acariciar els detalls, perquè si Déu existís viuria en un detall». És peremptori oblidar el «broc gros» i matisar. Perquè, com assenyala l'escriptor Harkaitz Cano, el matis és un fil de sutura. Els matisos són com punts de sutura de les relacions a través del diàleg per a activar la cooperació.

D'altra banda, enfront de l'encant embriagador de les bombolles no ens queda sinó la perseverança, la consistència i el treball dur. I enfront de l'estupidesa necessitem la intel·ligència.

4. La granota número 100

No obstant això, la multitud d'esdeveniments negatius que s'estan produint en l'àmbit econòmic, social i polític, acompanyada d'una alarmant manca de referències —personals i institucionals— de solvència, amenaça de posar fi al capital emocional de les persones en particular i de la societat en general.

Aquesta mena de descoratjament generalitzat té un efecte paralitzant sobre les forces positives de la nostra societat, que són les que, d'altra banda, ens han fet progressar i créixer. És molt important que les forces positives trobin oxigen per a poder exercir el seu influx en la societat. Té a veure amb la necessitat d'activar lideratges constructius, faedors i intel·ligents. Té a veure amb escoltar els millors i evitar deixar-nos entabanar per la superficialitat, el soroll mediàtic i la falta de valors i sentit comú.

No obstant això, sembla que no es donen les condicions més adequades per a recuperar i activar el capital emocional positiu que necessitem. Em preocupa que estiguem envaïts per la «síndrome de la granota bullida». M'explico. Prenem una gran olla amb aigua freda i hi dipositem una granota. Comencem a escalfar-la a poc a poc. La temperatura de l'aigua començarà a pujar, però la granota, animal de sang freda, es va adaptant a la nova temperatura. Si continuem escalfant la granota no sembla que se'n senti molesta, encara que la temperatura sigui cada vegada més alta. La granota continuarà adaptant-s'hi, però a partir d'una certa temperatura els seus sistemes vitals es col·lapsen i la granota es mor de sobte, completament bullida. Si, per contra, haguéssim intentat col·locar la granota dins l'olla amb l'aigua ja bullint, aquesta hauria reaccionat saltant-ne fora.

Últimament no puc evitar recordar, més sovint del que m'agradaria, aquesta història. Una certa sensació d'estar adaptant-nos, per dir-ho d'alguna manera, a un entorn polític, econòmic i social que ens porta a la destrucció. Una sensació generalitzada de descoratjament i falta d'expectatives per a donar la volta a la situació. Un mira cap a dins i troba a faltar les espurnes que activin el caliu de la il·lusió i l'esperança en un futur millor. Fa l'efecte que les granotes estem bullint a l'olla i que, quan ens n'adonem, això ja no tindrà remei. La decadència sembla inevitable.

Quina és la solució per a sortir d'aquesta síndrome de la granota bullida? No hi ha més solució que la granota número 100. Lyall Watson, al seu llibre *Lifetide: The Biology of Consciousness*, es refereix al concepte de *massa crítica social* per a referir-se a allò que es va anomenar Teoria del centèsim individu. Per a Watson, si un nombre suficientment gran de persones (massa crítica social) adquireix un nou coneixement o la consciència d'una determinada situació i la necessitat de superar-la, aquesta es propagarà per tota la societat. D'aquí es deriva que un sol individu d'un col·lectiu social seria el que completaria la massa crítica i desencadenaria el canvi necessari.

Cada vegada estic més convençut que hi ha un conjunt de granotes conscients de la seva situació a l'olla, amb la percepció cada vegada més clara que hem de fer alguna cosa per no bullir-hi sense remei. L'esperança rau en la granota número 100, la que completi la massa crítica social adequada perquè es produeixi el canvi polític, econòmic i social que necessitem. Un canvi de model, de manera de fer les coses, que ens porti a saltar de l'olla. Necessitem imperiosament que aparegui la granota número 100. Però la granota número 100 no apareixerà si abans no apareixen la 99, la 98, la 97... La granota número 100 no apareixerà si cada un de nosaltres no assumim el desafiament de fer que això sigui possible. Com? Sumant, aportant, lluitant contra el descoratjament i la falta d'expectatives, assumint responsabilitats i riscos..., com si fóssim la granota número 100.

Viatgers de l'espai i del temps, aquest és el vostre nou desafiament. De ben segur que n'estareu a l'altura, perquè sou un veritable exemple, i ara us necessitem més que mai.

Moltes gràcies,

Muchas gracias,

Eskerrik asko.

Parlament de Clara Gonzalo

Representant dels estudiants

Llicenciatura de Psicologia

Madrid, 30 de novembre de 2013

Sr. Rector Magnífic,
Padrí de la promoció,
Membres de l'acadèmia,
Companys i companyes,

Bon dia a tots.

Especialment voldria agrair la seva presència en aquest dia tan important per a nosaltres al Rector Magnífic, al Vicerector, al padrí de la graduació, a tots els membres de l'acadèmia i, per descomptat, a tots els que avui celebren la seva graduació i als acompanyants.

Vull donar l'enhorabona als nous llicenciats, graduats i postgraduats que van començar en aquesta universitat perseguint un projecte, una meta, que de vegades s'ha convertit en un repte molt difícil i que al final hem pogut assolir, la qual cosa per a molts no solament era un aprenentatge més, sinó també un somni.

Estudiar a distància requereix voluntat, sacrifici, i moltes vegades un se sent sol com un corredor de fons, però la universitat en línia també ofereix flexibilitat i comoditat en els horaris, poder compatibilitzar la vida laboral, familiar i social (encara que aquesta es veu reduïda) amb l'estudiantil; et permet relacionar-te i treballar amb persones de molt diversos punts de la geografia, fins i tot de l'altra banda de l'oceà, i per a mi ha suposat, a més, eliminar les barreres arquitectòniques i psicològiques que, a priori, em podria trobar a la universitat presencial.

Per sobre del virtual, la UOC té un costat molt humà. Us vull explicar una història d'amistat que va néixer gràcies a una PAC. Malgrat que no hi ha cafeteria, ni lloc on fer unes partides de mus, el campus virtual també és un lloc propici per a conèixer la gent, compartir inquietuds i, sobretot, ajudar-se els uns als altres. En una de les assignatures vaig tenir el plaer de coincidir amb una noia que em va triar per a formar grup de treball. A partir d'aquí no solament hem estat companyes, sinó que encara que ens separen molts quilòmetres —ella viu a la província de Màlaga— hem forjat una amistat molt bonica i intentem veure'ns tant com podem. De fet és aquí avui, compartint amb mi aquest moment tan emocionant, igual com jo espero poder acompanyar-la quan ella es gradui.

Per sobre del virtual, la UOC té un costat molt humà

Com que m'han aconsellat ser breu, continuo amb el capítol d'agraïments. Donar les gràcies, en aquesta ocasió, se'm fa poca cosa, perquè l'ajuda i la comprensió que hem rebut dels nostres familiars, amics, parelles, professors, tutors, companys de classe i altres persones que durant aquest camí ens han acompanyat, ha estat immensa: les nostres presses per lliurar les PAC, els nostres desvetllaments, les nostres angoixes quan no podíem entrar al campus el dia del lliurament, els dies d'exàmens, el temps que hem restat a altres obligacions per a complir amb aquesta, les preguntes per als treballs i fins i tot haver estat conillots d'índies per a alguns experiments psicològics (en el meu cas), i també, per descomptat, per haver viscut cada suspens i cada aprovat al nostre costat, donant-nos ànims per a no desistir en la nostra obstinació.

Ara, ja com a professionals, hem d'enfrontar-nos amb una realitat que no és gens fàcil, una actualitat plena de controvèrsies, canvis, pocs recursos; una conjuntura social i econòmica que necessita emprenedors i aires nous que ajudin a progressar. És el nostre deure ser agents de canvi, mirar el futur com una oportunitat i no desestimar cap idea, per molt impossible que sembli, ja que hi pot residir l'èxit.

I per a concloure, si m'ho permeteu, voldria fer l'ullet a la Psicologia aprofitant una citació de William James: «El major descobriment de la meva generació és que els éssers humans poden alterar les seves vides modificant les seves actituds mentals». Per això, hem de ser conscients que el canvi comença en nosaltres. Voler aprendre és un excel·lent començament: us convido a viure en un estat permanent d'aprenentatge, aquesta és una bona actitud.

Moltes gràcies i l'enhorabona!

Paraules de cloenda del Mgfc. Sr. Josep A. Planell

Rector de la Universitat Oberta de Catalunya

Moltes gràcies als qui m'heu precedit en l'ús de la paraula.

Sense aquestes aportacions, sense aquestes veus, aquest acte no hauria tingut sentit. Perquè vivim en xarxa i perquè construïm la realitat a moltes mans. La vida universitària n'és un exemple. La vida professional, i la personal, també. I en un acte com el d'avui, que enllaça aquests tres mons, no podia ser d'una altra manera.

Vull agrair als estudiants i a les seves famílies la confiança que un bon dia van decidir dipositar en la UOC. Sense vosaltres, la família —la primera xarxa social que tots coneixem a la vida—, el procés de creixement, i també el professional i l'acadèmic, quedarien sens dubte incomplets.

La comunitat de la UOC culmina, amb aquest acte, un any més allò que d'arrel la justifica: la formació de professionals preparats per a seguir sumant, per a fer possible l'avenç d'una societat que també creix connectada. Com diuen els anglosaxons, *We're all in this together*. En això, hi anem tots junts. I com també diuen els seguidors d'un equip anglès, *You'll never walk alone*. Mai no caminareu sols, perquè tindreu una gran xarxa de nodes, de connexions. El conjunt de graduats i graduades de la UOC: 46.281, presents a més de 60 països de tot el món!

M'agradaria, en un dia com el d'avui, recordar les paraules d'un dels meus mestres, el pedagog Pere Ribera. Deia: «La vida és una mescla inextricable d'atzar, destí i caràcter, on el caràcter entès com a voluntat hi té un paper principal». És ben cert que el destí, l'herència genètica o l'entorn econòmic propi són factors determinants. També l'atzar, els fets imprevistos que en qüestió de segons poden arribar a canviar la vida de les persones, té també un paper protagonista. Però al final, el caràcter, la voluntat, la determinació són els factors que acaben definint el que serà la nostra vida. La gran tasca de l'educació i la formació consisteix a estimular el caràcter de la persona per tal que aquesta pugui expressar el millor de si mateixa. Perquè cada persona assoleixi el millor de les seves capacitats. Perquè això passi és necessari que la institució educativa ho faciliti i l'estudiant ho vulgui. Aquesta voluntat de millorar és el que us defineix com a *e-learners* de la UOC.

Amb una prosa ben diferent, Ortega y Gasset deia en el seu llibre *Misión de la Universidad* de 1930: «Nuestra vida no nos es dada ya hecha, sino que vivir es, en su raíz misma, un estar nosotros haciendo nuestra vida». I més endavant segueix dient: «[...] para hacer lo que es posible basta con querer. Todo depende de la plenitud con que se entienda ese fácil vocablo. Es fácil decir y aun pensar que se quiere; pero es difícil, muy difícil querer de verdad. Querer hacer algo exige que queramos todas las cosas que son precisas para su logro, entre ellas dotarnos a nosotros mismos de las cualidades imprescindibles para la empresa. Lo demás no es querer algo, es simplemente desearlo, enjuagarse con su imagen de fantasía, embriagarse voluptuosamente con el proyecto, perderse en vagos ardores, bullangas y efervescencias».

La UOC us ha ajudat amb el seu sistema d'aprenentatge, però el mèrit és vostre

Com veieu, amb una prosa que avui no utilitzaríem, el filòsof ens parla de motivació, de caràcter, de voluntat, de determinació, d'esforç, de tenacitat, de capacitat d'organització, és a dir, de tots els valors que heu fet créixer i desenvolupat durant aquests anys d'estudi a la UOC i que us han conduït fins aquí, fins al dia d'avui en què us gradueu. La UOC us hi ha ajudat amb el seu sistema d'aprenentatge, però el mèrit és vostre, pels valors que heu conreat, pel que heu crescut personalment i per les competències que heu assolit. Permeteu-me aquí que torni a citar l'exigent mestre Pere Ribera quan deia que «ser competent és un deure». Ho deia en el sentit que ser competent i responsable és un deure social que és el que ens permet progressar i treballar per un món millor. I reblava la citació: «Només sent tan bo com puguis pots ser socialment útil». Aquestes són idees que expressen molt bé l'exigència pedagògica del mestre i que ens permeten reflexionar tant sobre la missió de la UOC com sobre la formació i l'aprenentatge que heu assolit.

L'aposta lligada al compromís que vàreu establir en iniciar la vostra formació ha demostrat tenir retorn arribant a avui. Avui, aquí, en teniu un que és una porta oberta a una altra. Ja sou graduats de la UOC i ja teniu un plus que us obrirà sens dubte noves oportunitats a nivell professional i personal.

Gràcies, doncs, graduats i famílies, per haver confiat en la UOC. Tots junts, avui, passem pantalla: fita superada! Gràcies i l'enhorabona!

Deixeu-me fer un agraïment al padrí d'aquesta graduació.

Per la seva presència en aquest acte. Per les seves paraules, que ens encoratgen, ens estimulen i ens connecten. Per la seva amistat i pel seu compromís amb la nostra universitat i per continuar plegats col·laborant en projectes de futur.

Un estudi recent sobre les competències transversals dels graduats en línia en Administració i Direcció d'Empreses, i la seva adaptació a un context econòmic en crisi, impulsat per la Dra. M^a Jesús Martínez —a la qual, per cert, permeteu-me que felicitï perquè fa pocs dies que ha sigut mare— i la Dra. Àngels Fitó, de la UOC; i per la Dra. Soledad Moya, professora d'EADA Business School, ressaltava el magnífic posicionament, en termes d'ocupabilitat, dels graduats que han estudiat en línia.

Els ocupadors, diu l'estudi, valoren molt les competències que es desenvolupen en la formació no presencial. Per exemple, la capacitat d'organitzar i planificar la feina, o l'esforç esmerçat, atès que la gran majoria de graduats d'estudis en línia han hagut de compatibilitzar la universitat amb una feina i amb situacions familiars que limitaven la dedicació a les hores d'estudi.

Veiem què diuen algunes de les empreses capdavanteres sobre els valors dels estudiants en línia:

Joan Cohí, director general, Grup MC Asociados

Les persones que provenen de la formació en línia han desenvolupat certes habilitats d'autonomia, d'independència i de criteri a l'hora d'estudiar

Esther Casademont, sòcia directora, Hunivers

Ens diu moltes coses que una persona hagi estudiat no presencialment, que hagi hagut de posar el seu temps, el seu esforç, el seu rigor, sobretot la seva disciplina

Juan Torras, soci director, Egon Zehnder International

No valorem formació universitària en el sentit clàssic, sinó que valorem un historial professional

Carlos Riba, director general, Agrupa

Quan agafem un candidat que està fent algun tipus d'estudis a distància, ho valorem molt, és un plus

Un percentatge important dels graduats de la UOC heu triat la nostra universitat per a progressar professionalment.

Us heu proposat, doncs, progressar en un mercat laboral que reclama professionals versàtils, amb una sòlida formació acadèmica i amb una gran capacitat d'adaptació. De fet, heu demostrat amb la vostra aposta i el vostre rendiment a la UOC que ho podeu fer. Empreses i seleccionadors valoren especialment el vostre perfil.

Vosaltres, raó de ser i alhora peces imprescindibles per a refermar la cadena que enllaça empresa i universitat, sou experts a moure-us i avançar en xarxa, aporteu valor afegit en el domini i la gestió del temps (un bé preuadíssim de valor incalculable) i heu provat el vostre esforç i rigor, disciplina i metodologia. Són valors que compartim tota la comunitat de la UOC i que el món laboral aspira a integrar.

We're all in this together, us deia fa una estona. En això, hi anem tots junts. I jo confio que vosaltres en traureu el màxim profit en un mercat laboral que només pot créixer a partir de la suma de professionals com vosaltres. Ens hi va molt.

I us citava també el lema *You'll never walk alone*. No caminaràs mai sol. Per acabar, ara sí, deixeu-me'l conjugar:

We'll never walk alone. No caminarem mai sols. No sabríem com fer-ho sense vosaltres. I vosaltres, a nosaltres, ens hi tindreu sempre. Seguirem fent xarxa.

Moltes i moltes felicitats, de tot cor.

Moltes gràcies.

Gaudeamus igitur

Gaudeamus igitur
Iuvenes dum sumus.
Post iucundam iuventutem
Post molestam senectutem
Nos habebit humus.

Ubi sunt qui ante nos
In mundo fuere?
Vadite ad superos
Transite in inferos
Hos si vis videre.

Vita nostra brevis est
Brevi finietur.
Venit mors velociter
Rapit nos atrociter
Nemini parcetur.

Vivat academia!
Vivant professores!
Vivat membrum quodlibet;
Vivant membra quaelibet;
Semper sint in flore.